

**แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการโรงเรียนการกุศลของวัด
ในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคกลาง เขต 2**
**Guidelines For Buddhist Learning Management Integrated into Charity School
of Buddhist Temples Under The Office Of Private Education Commission
in The Central Area 2**

ลลนา พวงสมบัติ

Lunna Paungsombut

อานนท์ เมธีวรฉัตร

Anond Metheevachatra

พระราชวรชिरเมธี

Phra Rajvachiramatee

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: Lunlana1977@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 4 มิถุนายน 2566

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 24 มิถุนายน 2566

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 24 มิถุนายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคกลาง เขต 2 1) เสนอแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคกลาง เขต 1 ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู 956 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.988 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคกลาง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.44) และพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านครูผู้สอน ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.47) รองลงมา คือ ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.49) และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.48) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.55) แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคกลาง เขต 2 โดยใช้หลักพรหมวิหาร 4 มาเป็นกรอบแนวทางในการบริหารการจัดการเรียนรู้ 5 ด้านได้แก่ 1) ด้านครูผู้สอน พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ ประกอบด้วย 3 แนวทาง 2) ด้านหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย 3 แนวทาง 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารจัดทำแผนการบริหารไว้อย่างเป็นระบบมีทิศทางยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 4 แนวทาง 4) ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารวางแผนให้บุคลากรทางวิชาการได้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 แนวทาง 5) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารยึดหลักความเป็นธรรม และพัฒนาปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 3 แนวทาง

คำสำคัญ: การบริหารการจัดการเรียนรู้, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, ภาคกลาง เขต 2

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study guidelines for Buddhist Learning Management Integrated into charity school of Buddhist temples the office of private education commission in the central area 2 and 2) to propose guidelines for Buddhist Learning Management Integrated into charity school of Buddhist temples the office of private education commission in the central area 2. The sample of this research was 956 administrators and teachers by using questionnaire with five rating scales and interview for data collection. Its reliability value of 0.988. Data analysis using mathematical software program. The statistics used were frequency, percentage, mean and standard deviation. The research findings were as follows: 1. The state of guidelines for Buddhist Learning Management Integrated into charity school of Buddhist temples the office of private education commission in the central area 2 overall, was at a high level ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.44). In considering each aspect, it arranged from the high to low level: teachers was at high level ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.47), Instructional Media for learning ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.49), Measurement and Assessment ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.48) respectively and the lowest level was Learning Management ($\bar{X}=3.95$ S.D.=0.55) 2. The guidelines for Buddhist Learning Management Integrated into charity school of Buddhist temples the office of private education commission in the central area 2, the learning management Integrated into charity school of Buddhist temples applied the four Iddhipada Dhamma principles for learning management. It found that 1) teachers: the administrators should encourage teachers attending seminar for their skills 21st Century Professional Development by ethical principles, correctness, advice, and help solve problems 2) Curriculum: the administrators appointed the teacher who responses in curriculum management with fairness and always listen to other opinions 'teacher that involved. 3) Learning Management found that the administrator developed the school's strategic plan and set the vision, mission, and goals. The administrators praise and

encourage teachers who always performance the good work. 4) Instructional Media for learning, the administrator planned for academic department improved the learning resource with ethic and transparency. 5) Measurement and Assessment, the administrator should manage based on the principle of fairness, honesty, and without prejudice and a systematic for supervision, evaluation and development.

Keywords: Learning Management, Charity School of Buddhist Temples, the Central Area 2

1. บทนำ

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สู่การปฏิบัติ ทั้งนี้การที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจสิ่งที่กำหนดไว้ใน มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการเตรียมเข้าสู่โลกอนาคต เช่น การเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง และกระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย เป็นต้น อีกทั้งต้องให้ความสำคัญกับการใช้สื่อ การพัฒนาสื่อ การใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายควบคู่กันเพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 6) นอกจากนั้นในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ให้ไว้ ณ วันที่ 14 สิงหาคม 2542 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, [ออนไลน์])

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นการศึกษาทางเลือกอีกทางหนึ่ง ซึ่งได้รับอนุญาตให้จัดตั้งเป็นโรงเรียนตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2488 ซึ่งได้จัดการเรียนการสอนแบบเดียวกับโรงเรียนสามัญทั่วไป ขณะเดียวกัน ก็มีจุดเน้นที่ต้องการให้นักเรียนนั้นมีคุณธรรมจริยธรรม โดยมีจุดประสงค์ มุ่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักธรรม ซึ่งนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมและกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา อย่างถูกต้องโดยการควบคุมกาย วาจา ใจ ให้อยู่ในกรอบคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม ไม่เบียดเบียนตนเองและบุคคลอื่น สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคม ตลอดจน

มีลักษณะของความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เพื่อการดำรงตนเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (ส. ศิวรักษ์, 2545: 9)

จากสภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันตามบริบทของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคกลาง เขต 2 พบปัญหาการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก ของการบริหารงาน 4 ฝ่ายในโรงเรียน สืบเกิดได้จากผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ หรือ (O-NET) และผลการแข่งขันทักษะทางวิชาการ ในระดับสังกัด อยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐานทั้ง 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รายงานผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (Reading Test: RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 คะแนนเฉลี่ย 2 ด้าน รวมเฉลี่ยร้อยละ 72.72 และรายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (National Test: NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 คะแนนเฉลี่ย 2 ด้าน รวมเฉลี่ยร้อยละ 43.76 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, [ออนไลน์]) ซึ่งสอดคล้องกับการสรุปผลศึกษาการบริหารจัดการศึกษาสงเคราะห์ ด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis ด้านวิชาการ 1) จุดแข็ง (Strength) ประกอบด้วยมีโครงการสนับสนุนกิจกรรมทางวิชาการมีงานวิจัยในชั้นเรียนในการพัฒนาผู้เรียนมีแผนพัฒนาโรงเรียนเป็นประจำทุกปีการศึกษา และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสถานที่จริง 2) จุดอ่อน (Weakness) ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมทางวิชาการมีน้อยครั้ง ขาดโครงการวิจัยที่ต่อเนื่อง งานวิจัยที่จัดทำไม่ครอบคลุมและหลักสูตรไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น 3) โอกาส (Opportunity) ประกอบด้วยหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนรวมถึงพระสงฆ์ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางวิชาการและมีแหล่งการเรียนรู้ในสถานที่จริง 4) สิ่งคุกคาม (T=Threat) ประกอบด้วยหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเด็กขาดความสนใจเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยีไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้โฆษณาชวนเชื่อที่ทำให้เกิดการบริโภคในทางที่ผิดมากกว่าการเรียนรู้และนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนน้อย (พระครูศรีรัตนภิรัต (ปิยนันท์ ปิยจิตโต), 2560: 115)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าการบริหารงานการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญกับการบริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกระดับ ในด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ดังนั้น ผู้บริหารที่จะเข้ามาเป็นผู้นำจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ เพราะถือเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียนหรือสถานศึกษา และกระทำให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา โดยใช้หลักพรหมวิหาร 4 มาเป็นกรอบหรือแนวทางในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคกลาง เขต 2 ประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับใช้ในการบริหารการจัดการเรียนรู้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคกลาง เขต 2

2. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคกลาง เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มี 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการการเรียนรู้ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคกลาง เขต 2 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบของ Likert นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1 จำนวน 30 รูป/คน เพื่อตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa - coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) พบว่า ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.988 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครู โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคกลาง เขต 2 จำนวน 956 รูป/คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคกลาง เขต 2 รวมทั้งสิ้นจำนวน 956 รูป/คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เกรจีซีและมอร์แกน และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (ระบุเครื่องมือวิจัย ค่าความเชื่อมั่น วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ประชากร สถิติที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล)

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ที่มีค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการการเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุดของแต่ละด้าน จำนวนด้านละ 4 ข้อ เรียงตามลำดับ นำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคกลาง เขต 2

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 รูป/คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง มีคุณสมบัติดังนี้

1. ผู้บริหารด้านพุทธศาสนา เปரியุทธม 4 ประโยค ขึ้นไป จำนวน 2 รูป ได้แก่ 1) พระราชอุทัยโสภณ, ดร. ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนอุทัยธรรมมานุวัตรวิทยา 2) พระเทพเสนาบดี, ดร. ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวินิตศึกษาในพระราชูปถัมภ์

2. ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ได้แก่ 1) นายณรงค์ นาคชัยยะ ศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์

3. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ได้แก่ 1) นายสมบุญ ทิพรังศรี ผู้จัดการโรงเรียนอุทัยธรรมมานุวัตรวิทยา 2) ดร.วินัย ทองมัน อธิการผู้อำนวยการโรงเรียนนครสวรรค์ 3) นางสาวปิยวัน เครือนาถ ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัย และ 4) นางวรรณทิวา หมวกแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนพยุหะวิทยา

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคกลาง เขต 2

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครสวรรค์ ถึงผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา และผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 รูป/คน พร้อมแบบสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมในการให้สัมภาษณ์ พร้อมนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้กำหนดนัดหมาย

3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ ตามที่นัดหมาย วัน เวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ โดยมีการบันทึกเสียง จัดบันทึกและถ่ายภาพระหว่างการสัมภาษณ์

4. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การสัมภาษณ์เพื่อเสนอแนวทางในการบริหารจัดการการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคกลาง เขต 2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

6. สรุปผลการวิจัย

1. พบว่า สภาพการบริหารจัดการการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคกลาง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากและพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านครูผู้สอน รองลงมา คือ ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้

2. พบว่า แนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ มีความสำคัญยิ่งในการใช้หลักพรหมวิหาร 4 มาเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการการเรียนรู้ ทั้งนี้ 1) ด้านครูผู้สอน พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 โดยยึดหลักคุณธรรม ความถูกต้องเหมาะสม 2) ด้านหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการบริหารหลักสูตร ด้วยความเป็นธรรมและรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหาร จัดทำแผนการบริหารวิชาการ และการจัดการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมายชัดเจน ผู้บริหารควรให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน 4) ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารวางแผนให้บุคลากรทางวิชาการได้พัฒนาสื่อ/แหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน และโปร่งใส

5) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ผู้บริหาร ควรยึดหลักความเป็นธรรม ซื่อสัตย์ มีกระบวนการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างเป็นระบบ

7. อภิปรายผลการวิจัย

เสนอเป็นความเรียงและให้เชื่อมโยงกับผลการวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน

1. ด้านครู ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหาร ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารวางแผนในการสร้างหรือผลิตบุคลากรทางวิชาการที่มีคุณภาพ โดยฟังเสียงส่วนรวมเป็นหลักในการคัดเลือกบุคลากรเข้ารับการพัฒนาด้านตนเอง ทั้งนี้เพราะการบริหารงานต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมและความเสมอภาค เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของทุกฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ บวร ปุยะติ (2561: บทคัดย่อ) ศึกษาการบูรณาการอิทธิบาท 4 ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรมีใจรักในการพัฒนาการเรียนการสอนและมีการจัดฝึกอบรมศึกษาดูงาน ติดตามตรวจสอบ สอดส่อง ดูแล ด้วยความโปร่งใส ตลอดถึงการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา

2. ด้านหลักสูตร ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารจัดระบบจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง หรือข้อคิดเห็นไม่ตรงกันในการจัดทำพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านยุติไม่ได้ในประเด็นสำคัญ ซึ่งอยู่ในระดับมากทั้งนี้เพราะผู้บริหารได้ศึกษา วิเคราะห์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เพื่อช่วยในการวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสังฆรักษ์วินัย ปาสาทิโก (วงษ์สุเทพ) (2556: บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนของครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ด้านหลักสูตรอยู่ในระดับมาก รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลตามระดับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผลพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ด้านการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารวางแผนแนวทางแก้ไขและพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อประโยชน์สูงสุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารจัดทำแผนการบริหารวิชาการ และการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบมีทิศทางยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่ชัดเจนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนได้ดำเนินการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิยม รัชตะวัฒน์วินัย (2560: 140) ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารจัดระบบการพัฒนากระบวนการเรียนรู้หรือการสอนให้แก่ครูและผู้เรียนอย่างเสรี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้บริหารให้อิสระตามสมควรในการออกแบบหรือพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

4. ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารวางแผนการบริหารงานในการจัดหาสื่อในการเรียนรู้เพื่อใช้ในการเรียนรู้อย่างเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารวางแผนการบริหารงานในการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการเพื่อสร้างสื่อและแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบตรวจสอบได้ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการด้านการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระรัตน์ คันธิวงศ์ (2560: 84) ศึกษาการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 รับรู้ระดับการมีปฏิบัติการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ด้านสร้างกระบวนการใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

5. ด้านการวัดและประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะครูเป็นกรรมการการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การอ่าน การคิด วิเคราะห์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ละกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน ติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารได้มีการบริหารจัดการด้านระเบียบการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญพิชชา จันทา (2563: 124-125) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวัดผลประเมินผลมีความสำคัญมากเพราะเป็นข้อมูลที่แสดงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนควรเป็นไปอย่างเป็นระบบ มีการทดสอบความรู้ความสามารถของผู้เรียนแล้วนำผลที่ได้จากการวัดมาตัดสินแล้วสรุปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของ

8. องค์ความรู้ใหม่

นำเสนอผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ผลการวิจัย สามารถนำเสนอรูปแบบของการเขียนความเรียง หรือโมเดลพร้อมคำอธิบายที่กระชับ เข้าใจง่าย

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา ภาคกลาง เขต 2 ได้ดังนี้

1. ด้านครูผู้สอน คือ กระบวนการบริหารงาน การส่งเสริม สนับสนุน ครูในการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 และสมรรถนะของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้วยการนำหลักพรหมวิหาร 4 มาบูรณาการ โดยเริ่มจากผู้บริหารมีความปรารถนาดีต่อครูอย่างจริงใจ สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรด้วยการชื่นชมยินดีในความสำเร็จของบุคลากร

2. ด้านหลักสูตร คือ กระบวนการบริหารงาน การวางแผน และศึกษา วิเคราะห์ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2552 เพื่อช่วยในการบริหารการจัดทำหลักสูตร การตรวจสอบติดตาม และ รายงานการใช้หลักสูตร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านหลักสูตรในสถานศึกษา ผู้บริหาร จัดระบบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร นำหลักพรหมวิหาร 4 มาบูรณาการ โดยเริ่มจากผู้บริหารมีความปรารถนาดีต่อครูอย่างจริงใจ ให้การช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหา จะทำให้กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรู้ด้านหลักสูตรในสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมาย

3. ด้านการจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการบริหารงาน การจัดการเรียนรู้เพื่อประโยชน์สูงสุด ในการศึกษา วิเคราะห์ วางแนวทางการดำเนินการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Active Learning) เพื่อช่วย ให้ครูมีแนวทางในการจัดการเรียนรู้ การตรวจสอบติดตาม และรายงานผลการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ผู้บริหารจัดระบบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร นำหลักพรหมวิหาร 4 มาบูรณาการ โดยเริ่ม จากผู้บริหารมีความปรารถนาดีต่อครูอย่างจริงใจ

4. ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ คือ กระบวนการบริหารงาน ในการส่งเสริม สนับสนุน วางแผนดำเนิน กิจกรรม/โครงการ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ติดตามตรวจสอบ และประเมินผล การใช้สื่อการเรียนรู้ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดสรรงบประมาณให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ เพื่อให้ครู สะท้อนผลการดำเนินการกิจกรรม/โครงการ และนำมาวางแผนปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับ ผู้เรียนต่อไป นำหลักพรหมวิหาร 4 มาบูรณาการ โดยเริ่มจากผู้บริหารมีความปรารถนาดีต่อครูอย่างจริงใจ

5. ด้านการวัดและประเมินผล คือ กระบวนการบริหารงาน ในการส่งเสริม สนับสนุน วางแผนดำเนิน กิจกรรม/โครงการ การวัดและประเมินผล แต่งตั้งคณะครูเป็นกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และ 1 รายวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การอ่าน คิดวิเคราะห์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควบคู่กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีโอกาสส่งเสริม ช่อมเสริม ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ นำหลักพรหมวิหาร 4 มาบูรณาการ โดยเริ่มจาก ผู้บริหารมีความปรารถนาดีต่อครูอย่างจริงใจ จะทำให้กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรู้ด้านการวัดและ ประเมินผลในสถานศึกษา เป็นไปตามเป้าหมาย

9. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารและครูใช้ข้อมูลนี้เพื่อประกอบการวางแผนการปฏิบัติงานพัฒนาการบริหารจัดการ การเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารและครูควรจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารครู หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อ การเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล อย่างต่อเนื่อง

3. จากการศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ว่า มีความต้องการด้านการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. ผู้บริหารควรประสานความร่วมมือในการบริหารการจัดการเรียนรู้กับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการของผู้บริหารและครู
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการของผู้บริหารและครูของรัฐและเอกชน
3. ศึกษาประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการของผู้บริหารในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาในเชิงลึก

บรรณานุกรม

- กาญจนา คุณารักษ์. (2552). การออกแบบการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิยม รัชตะวัฒน์วินัย. (2560). แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- บวร ปยุติ. (2561). การบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูศรีรัตนภิรัต (ปิยนันท์ ปิยจิตโต). (2560). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสังฆรักษ์วินัย ปาสาทิโก (วงษ์สุเทพ). (2556). การจัดการเรียนการสอนของครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมเขตบางกอกน้อยกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: Statutes/NationalEducation.pdf [24 มีนาคม 2565].
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). การพัฒนาการเรียนการสอนทางอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ส. ศิวรักษ์. (2545). ปรัชญาการศึกษาศาสตร์และศิลป์แห่งการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2553). 20 วิธีการจัดการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- สำนักงานกลุ่มสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. (2560). ข้อมูลและกิจกรรมกลุ่มและสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา: ข้อมูลกลุ่มฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานผลการทดสอบความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน และผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.niets.or.th/th/catalog/view/280>. [24 มกราคม 2565].

Bruner. (1996). **The culture of education**. Cambridge MA: Harvard University Press.

Hills. (1982). **Dictionary of education**. London: Routledge & Kegan Payi.